<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

કેસની વિગતો

કુલમતી ધરમદેવ યાદવ અને અન્ય.

વિરુધ્ધ

ન્યૂ ઈન્ડિયા એસ્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ અને અન્યો

(સિવિલ અપીલ નંબર ૪૭૧૩/૨૦૨૩)

સપ્ટેમ્બર ૦૪,૨૦૨૩

[માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અભય એસ. ઓકા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સંજય કરોલ]

હેડનોટ્

વિચારણા માટે મુદ્દોઃમૃત કર્મચારીના કાયદાકીય પ્રતિનિધિઓની તરફેણમાં વળતર આપવાના કમિશનરના આદેશને રદ કરતો હાઈકોર્ટનો આદેશ.

કર્મચારી વળતર અધિનિયમ, ૧૯૨૩–પીડિત ટ્રેલર પર લોગ બાંધી રહ્યો હતો ત્યારે તેનું મૃત્યુ થયું–કમિશનરે વીમાદાતાને ₹ ૩,૯૪,૧૨૦ નું વળતર ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપ્યો–અને એમ્પ્લોયરને ₹ ૧,૯૭,૦૬૦–એટલે કે વળતરની રકમના ૫૦ ટકા દંડ તરીકે ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો–ઉચ્ચ અદાલતે કમિશનરના આદેશને રદ કર્યો–માલિકીઃ

ઠેરવ્યુ :વિવાદિત ચુકાદાનું ખાલી અવલોકન દર્શાવે છે કે ઉચ્ચ અદાલતે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન ઘડ્યો નથી–કાયદા ની શબ્દરચના સૂચવે છે કે આવા પ્રશ્નનું અસ્તિત્વ એ અપીલને ધ્યાનમાં લેવા માટે પૂર્વશરત છે–બે ચુકાદાઓ વચ્ચેનો તફાવત, એટલે કે, કમિશનરનો આદેશ અને પ્રથમ અપીલમાં ચુકાદો, એમ્પ્લોયર–કર્મચારી સંબંધ સ્થાપિત થવાના મુદ્દા પર હતો–કમિશનરે આવા સંબંધને સ્થાપિત કર્યો હોવાનું માન્યું હતું, જોકે, અપીલ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે "દાવેદારો આ પાસાને સાબિત કરવામાં સ્પષ્ટ રીતે નિષ્ફળ ગયા છે"–કમિશનરે આ સંદર્ભમાં કોઈ તારણો પરત કર્યા નથી. મૃતકના લાયસન્સની અનુપલબ્ધતાની માન્યતા કે તે કમિશનર દ્વારા વિચારણા માટે ઘડવામાં આવેલા

પ્રશ્નોમાંથી એક ન હતો–આવી સ્થિતિમાં, કાયદાની કલમ ૩૦ દ્વારા માન્ય મર્યાદિત કાર્યક્ષેત્રની અંદર સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, નીચેની અદાલતે અવલોકનો કરવામાં ભૂલ કરી–એવું નક્કી કરવામાં આવે છે કે કમિશનર એ કેસમાં સામેલ તથ્યો પર છેલ્લા અધિકારી છે–સંજોગો, એટલે કે, સ્થળ પર મૃતકની હાજરી; ટ્રોલી અને તેમાં ભરેલા માલની માલિકી; એમ્પ્લોયર કંપનીના આ સુપરવાઇઝરની હાજરી; અને પૂછપરછ પંચનામા ફોર્મમાં ઉલ્લેખિત વિગતો, જ્યારે એકસાથે વિચારણા કરવામાં આવે ત્યારે , મૃત વ્યક્તિના નોકરીદાતાના રોલ પરના પાસા તરફ ધ્યાન દોરે છે–સામાજિક કલ્યાણ અને કર્મચારીઓની સુરક્ષા માટેના કાયદાના સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને; કમિશનર હકીકતો પર છેલ્લો અધિકારી છે; ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ અપીલનો અવકાશ માત્ર કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો સુધી મર્યાદિત છે; અને કાયદાના આદેશથી કોઈ વિકૃતિ દર્શાવી શકાતી નથી.

કમિશનર.[પરિચ્છેદ ૧૮,૧૯,૨૧,૨૨,૨૯,૩૨]

કર્મચારી વળતર કાયદો, ૧૯૨૩ –કલમ ૩૦–ઓર્ડર કમિશનરની અપીલ–જો કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન અસ્તિત્વમાં હોય તો તેને ધ્યાનમાં લેવા માટેઃ

ઠેરવ્યુ :આ કાયદો સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે કમિશનરના આદેશની અપીલ ત્યારે જ સ્વીકારવામાં આવી શકે છે જ્યારે કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન ધ્યાનમાં લેવાનો

હોય–સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે આ અધિનિયમની અંદર "કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન" શબ્દસમૂહ તેના સામાન્ય અર્થ દ્વારા સમજી શકાશે–જ્યારે આ શબ્દસમૂહના સામાન્ય અર્થને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, ત્યારે સ્વાભાવિક રીતે, સંદર્ભ સિવિલ પ્રોસિજર કોડનો છે–તેમાં નિયમ એ છે કે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નની રચના એ મુખ્ય મહત્વ છે.[પરિચ્છેદ ૧૭]

સાઇટેશનો અને અન્ય સંદર્ભોની યાદી

ઉત્તર–પૂર્વ કર્ણાટક માર્ગ પરિવહન નિગમ વિરુદ્ધ સુજાતા (૨૦૧૯) ૧૧ એસસીસી ૫૧૪:[૨૦૧૮] ૧૩ એસસીઆર ૧૦૪૩; સી. મંજમ્મા વિ. ન્યૂ ઇન્ડિયા એસ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ (૨૦૨૨) ૬ એસસીસી ૨૦૬; કે. શિવરામન વિ. પી. સતીશકુમાર (૨૦૨૦) ૪ એસસીસી ૫૯૪:[૨૦૨૦] ૪ એસસીઆર ૪૮૦–પર આધાર રાખ્યો હતો.

ઓમ પ્રકાશ બાતિશ વિ. રણજીત (૨૦૦૮) ૧૨ એસસીસી ૨૧૨:[૨૦૦૮] ૬ એસસીઆર ૯૩૮; ગોલ્લા રાજમ્મા અને અન્યો ઓઆરએસ. વિ.વિભાગીય વ્યવસ્થાપક અને એ. એન. આર. (૨૦૧૭) ૧ એસસીસી ૪૫:[૨૦૧૬] ૯ એસસીઆર ૪૬૯–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

વાદગ્રસ્ત આદેશ અને ઉપસ્થિતી સહીત અન્ય કેસની વિગતોનો સમાવેશ થાય

છે.

દીવાની અપીલીય હકુમત :

દીવાની અપીલ નંબર ૪૭૧૩/૨૦૨૩.

એફ. એ. નં.૩૪૮૭/૨૦૧૩ માં અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત હાઈકોર્ટના તારીખ ૨૮.૦૨.૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

ઉપસ્થિતી

શ્રેયસ મેહરોત્રા, સુશ્રી સવિતા સિંહા, રાહુલ ગુપ્તા, વકીલો, અરજદારો માટે.

વકિલ ડો. મીરા અગ્રવાલ, શ્રી રમેશ ચંદ્ર મિશ્રા, સામાવાળાઓ તરફે.

સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો/આદેશ

ચુકાદો

સંજય કરોલ ન્યાયમૂર્તિ.

૧. આ અપીલ કુલમતી ધરમદેવ યાદવ નામના વ્યક્તિના કહેવા પર દાખલ કરવામાં આવી છે, જે પ્રથમ અપીલ નં.૩૪૮૭/૨૦૧૩ માં અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદાને આક્ષેપ કરે છે, જેમાં કોર્ટે ડબ્લ્યુ.સી.એફ.સી.નં.૮/૧૦ માં કમિશનર ફોર વર્કમેન કોમ્પેન્સેશન એક્ટ, ભુજ (કચ્છ), ગુજરાતના આદેશને રદ કર્યો છે.

૨. અહીં અપીલકર્તાઓ [(૧) હવે પછી "દાવેદારો" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે] એ રમાકાંત યાદવ [(૨) હવે પછી "મૃતક" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે] ની માતા અને પત્ની છે, જેનું ૩૧ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૯ના રોજ કથિત રીતે મૃત્યુ થયું હતું કારણ કે તે ટ્રેલર પર લોગ બાંધી રહ્યો હતો જ્યારે તે તેના ડ્રાઈવર તરીકે નોકરી કરતો હતો, જ્યારે આવો જ એક લોગ તેના ડાબા પગ પર પડ્યો હતો. તેમને કોઈ તબીબી સારવાર આપવામાં આવે તે પહેલાં તેમનું મૃત્યુ થયું હતું.

૩. મૃતક કથિત રીતે કચ્છ કેરિયરનો કર્મચારી હતો

(સોહાન્સિંગ એન્ડ સન્સ [(૩) ત્યારબાદ કમિશનરની શરૂઆત પહેલાં "એમ્પ્લોયર" વિરોધી ૧ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે]), દર મહિને ₹૪૦૦૦નો પગાર મેળવે છે.

૪. મૃતકની આવી નોકરીને વીમાદાતા દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી રોજગારના દસ્તાવેજો રજૂ કરવાનો અભાવ.તેનો કોઇ પુરાવો પણ નથી મૃતકની આવકનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું હતું.

૫. ₹ ૩,૯૪,૧૨૦–નો દાવો અહીં વીમાદાતા–પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ઉપરોક્ત શરતોમાં નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.

<u>કમિશનરનો આદેશ</u>

૬. દાવાના અસ્વીકારથી વ્યથિત થઈને દાવેદારો દ્વારા કમિશનર, વર્કમેન કોમ્પેન્સેશન એક્ટ, ભુજ (કચ્છ), ગુજરાત સમક્ષ ડબ્લ્યુ.સી.એફ.સી.નં.૦૮/૧૦ ના સંદર્ભમાં કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.કમિશનરે વિચારણા માટે ૮ મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા હતા.નીચેની કોષ્ટક રજૂઆત ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓ, તેના પર તર્ક અને પરત કરવામાં આવેલા તારણોને રજૂ કરે છે.

એસ. ના.	મુદ્દો	ઓર્ડર	તર્ક
૧.	શું અરજદારો મૃત્યુ પામનારના વારસદારોના આશ્રિતો છે?	હકારાત્મક	દાવેદારો મૃત્યુ પામનારના આશ્રિતો છે અને કાનૂની વારસદારો છે.
૨.	શું મુત્યુ પામનાર નિયોક્તાનો કર્મચારી હતો ?	હકારાત્મક	વિવાદિત એફ. આઈ. આર. માં ખુલાસા મુજબ મૃતક નિયોકતાના ડ્રાઇવર તરીકે ફરજ બજાવ હતો
૩.	શું અક્સ્માત નોકરી દરમિયાન થયું છે? નોકરી?જો હા, તો મુત્યુ પામનારની ઈજાઓ દ્વારા મુત્યુ પામેલ?	હકારાત્મક	કોઈ દસ્તાવેજ વિરોધાભાસી હોય એવુ નિયોકતા દ્વારા રજુ કરવામા આવેલ નથી.
૪.	શું અકસ્માત વખતેની ઉમર સાબિત થાય છે અને માસીક આવક ૩.૪૦૦૦ સાબિત થાય છે?	૩ ૫ વર્ષ અને પગાર ₹૪,૦૦૦/–	ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સમા બતાવેલ તારીખ ૦૧/૦૫/૧૯૭૪ થી ઉમરની પુષ્ટિ થાય છે. વધારામાં

			વિમાદાતા દ્વારા કોઇ વિરોધાભાસી પુરાવો બતાવવામા આવ્યો નથી. માસિક પગાર ૪૦૦૦ બાબતે આંક–૧૯ વાળી જુબાની પર આધાર રાખવામા આવેલ છે.
૫.	શું સામાવાળાઓ વળતર ચુકવવા માટે જવાબદાર છે?જો હા, તો કેટલી રકમ?	હકારાત્મક	વળતર ૩.૩,૯૪,૧૨૦/– માન્ય રાખવામા આવ્યુ એ ગ્રાઉન્ડ પર કે, મૃતક નિયોકતામા ફરજ બજાવતી વખતે મરણ પામેલ અને અમારી સમક્ષ રજુ કરવામા આવેલ દસ્તાવેજો મુજબ માલિકીની ટ્રક પણ ઇન્સયોરસ્નસ કંપની દ્વારા ઇન્સોયર્ડ થયેલી હતી.
૬.	વીમા કંપનીની જવાબદારી શુ છે.?	હકારાત્મક	મૃતક નિયોકતાના વાહન નંબર

			જીજે–૧૨ડબલ્યુ ૭૬૭૦.૫૨ ફરજમા હતો. વાહનનો વિમો થયેલ હતો, વિમા દાતાએ અકસ્માત થયાના દિવસથી ૯ ટકા વ્યાજ ચુકવવાનુ હતુ.
૭.	શું સામાવાળાઓએ ચૂકવણી કરવામાં બેદરકારી દાખવેલ છે ?જો હા, તેઓ દંડ અને વ્યાજ ચુકવવા જવાબદાર છે?	હકારાત્મક	નોકરીદાતા અકસ્માતનુ જ્ઞાન હોવા છતા કામદાર વળતર કાયદા મુજબ ૩૦ દિવસમા અરજદારને વળતર ચુકવેલ નહિ. જેથી દંડ ૫૦ ટકાના દરે ૩.૧,૯૭,૦૬૦/–
૮.	અંતિમ હુકમ શું છે?	હકારાત્મક	₹૩૦૦૦/– ખર્ચ માટે અને અંતિમ સંસ્કાર માટે ₹૫,૦૦૦/– ચૂકવવાપાત્ર ખર્ચ

			દાવેદારને ચુકવવો.

૭. ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, વીમાદાતા–ન્યૂ ઇન્ડિયા એસ્યોરન્સ કંપની લીમીટેડ. ને વળતર તરીકે ₹ ૩,૯૪,૧૨૦ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો– જેના પર મૃતકના મૃત્યુની તારીખ @૯% થી ઉપાર્જિત વ્યાજ સાથે.તે જ રકમ ઓર્ડરના ૩૦ દિવસની અંદર ચૂકવવાની હતી.નોકરીદાતાને ₹ ૧,૯૭,૦૬૦– એટલે કે વળતરની રકમના ૫૦ ટકા દંડ તરીકે ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.વધુમાં, નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે બાદમાં ખાસ કરીને ખર્ચ અને અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચ માટે ₹૮,૦૦૦/– (₹૩,૦૦૦/– અને ₹૫,૦૦૦/– ના વિભાજન સાથે) ચૂકવશે.

૮. માત્ર વીમાદાતાએ આ આદેશ સામે અપીલ કરી હતી.

<u>પ્રથમ અપીલ–આક્ષેપિત ચુકાદો</u>

૯. એ નોંધવું જોઈએ કે પ્રથમ અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન, ૨૫મી જૂન, ૨૦૧૪ના રોજ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૨૮૨૨/૨૦૧૩માં પસાર કરાયેલા આદેશ દ્વારા કમિશનરને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે, આવી સત્તા સાથે જમા કરવામાં આવેલી રકમમાંથી ૮૦ ટકા રકમ ત્રણ વર્ષના પ્રારંભિક સમયગાળા

માટે સંચિત ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં રોકાણ કરવામાં આવે, જેનું સમયાંતરે નવીકરણ કરવામાં આવે અને બાકીની ૨૦ ટકા રકમ દાવેદારોને વહેંચવામાં આવે.

૧૦. ગાંધીગ્રામ "એ" ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનના આકસ્મિક મૃત્યુ રજિસ્ટરનો સારાંશ, અને દાવેદાર એટલે કે મૃતકની પત્નીની ક્રોસ–એક્ઝામિનેશન, તેમજ રજૂ કરાયેલા અન્ય દસ્તાવેજો જેવા રેકોર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા પછી, વિદ્વત અદાલતે તારણ કાઢ્યું હતું કે મૃતક ન તો એમ્પ્લોયર સાથે કામ કરતો હતો કે ન તો ઘટનાની તારીખ પર, તેને ઈજાઓ થઈ હતી અને તેના પરિણામે તેનું મૃત્યુ થયું હતું.

૧૧. આથી કમિશનરનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. આમ, વર્તમાન અપીલ.

૧૩. વિશેષ રજા અરજીના માધ્યમથી અન્ય આધારો સાથે વિનંતી કરવામાં આવી છે કે, પ્રથમ અપીલમાં અદાલતે કામદાર વળતર અધિનિયમ, ૧૯૨૩ની કલમ ૩૦ની મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે; જે વાહનમાં લાકડા સંગ્રહિત કરવામાં આવ્યા હતા અને આ રીતે તેને ખોલવામાં આવી રહ્યા હતા, તેનો વીમો લેવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, અકસ્માત થયો તે વીમા કંપનીની જવાબદારીઓના દાયરામાં છે; આક્ષેપિત ચુકાદાએ દાવેદારોને પ્રતિકારક અને કોઈપણ સમર્થન

વિના છોડી દીધા છે કારણ કે પરિવારના એકમાત્ર કમાણી કરનારનું અવસાન થયું હતું.વિશ્લેષણ અને વિચારણા

૧૪. વર્તમાન વિવાદને સંચાલિત કરતો અધિનિયમ, એટલે કે કામદાર વળતર અધિનિયમ, ૧૯૨૩, કામદાર વળતર (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૦૯ દ્વારા સુધારવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા "કામદાર" શબ્દને "કર્મચારી" દ્વારા બદલીને કર્મચારી વળતર અધિનિયમ, ૧૯૨૩ તરીકે પુનઃનામિત કરવામાં આવ્યો છે.

૧૫. આ અદાલતે જે ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ તે એ છે કે શું વિવાદિત ચુકાદો કાયદામાં ટકાઉ છે?ગુણદોષ પર, વિચારણા એ હશે કે કમિશનરનો આદેશ, રેકોર્ડ પરની સામગ્રીના પ્રકાશમાં, ટકી શકે છે કે નહીં?બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વિવાદિત ચુકાદો બે આધારો પર સાચો હોવો જોઈએ, (i) વૈધાનિક લખાણ; અને (ii) રેકોર્ડ પરની સામગ્રી તેમાં દોરેલા નિષ્કર્ષને સમર્થન આપે છે કે નહીં?

૧૬. અધિનિયમની અંદરની અપીલ કલમ ૩૦ દ્વારા સંચાલિત થાય છે જે સંદર્ભ માટે નીચે કાઢવામાં આવી છેઃ–

"૩૦. અપીલ કરે છે.— (૧) કમિશનરના નીચેના આદેશો સામે ઉચ્ચ અદાલતમાં અપીલ કરવામાં આવશે, એટલે કેઃ––

વળતર તરીકે એક સામટી રકમ આપવાનો આદેશ, પછી ભલે તે અડધી માસિક ચુકવણીના વળતર તરીકે હોય અથવા અન્યથા અથવા એક સામટી રકમ માટે સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે દાવાને નામંજૂર કરીને હોય;

૧ [((ક) કલમ ૪એ હેઠળ વ્યાજ અથવા દંડ આપવાનો આદેશ;]

(બી) અર્ધ–માસિક ચુકવણીના વળતરને મંજૂરી આપવાનો ઇનકાર કરતો આદેશ;

(સી) વચ્ચે વળતરની વહેંચણી માટે જોગવાઈ કરતો આદેશ
મૃત ૬ [કર્મચારી] ના આશ્રિતો, અથવા તેના કોઈપણ દાવાને નામંજૂર
પોતાની જાતને આવા આશ્રિત હોવાનો આરોપ લગાવતી વ્યક્તિ;

(ડી) એક રકમ માટે કોઈપણ દાવાને મંજૂરી આપતો અથવા નામંજૂર કરતો આદેશ
કલમ ૧૨ ની પેટા–કલમ (૨) ની જોગવાઈઓ હેઠળ વળતર; અથવા

(ઇ) કરારના મેમોરેન્ડમની નોંધણી કરવાનો અથવા તેની નોંધણી કરવાનો ઇનકાર કરતો અથવા શરતોને આધિન તે જ નોંધણીની જોગવાઈ કરતો આદેશ:

પરંતુ અપીલમાં કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ ન હોય અને ખંડ (બી) માં ઉલ્લેખિત આદેશ સિવાયના આદેશના કિસ્સામાં, અપીલમાં વિવાદમાં રહેલી રકમ ૨ [દસ હજાર રૂપિયા અથવા તેથી ઓછી ન હોય તો કોઈ પણ આદેશ સામે અપીલ કરવામાં આવશે નહીં.

કેન્દ્ર સરકાર સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા સ્પષ્ટ કરી શકે તેટલી વધુ રકમ]:

વધુમાં, પક્ષકારો કમિશનરના નિર્ણયનું પાલન કરવા સંમત થયા હોય અથવા કમિશનરનો આદેશ પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારને અસર કરે હોય તેવા કોઈ પણ કિસ્સામાં કોઈ અપીલ કરવામાં આવશે નહીં.

[વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કલમ (એ) હેઠળ નોકરીદાતા દ્વારા કોઈ અપીલ કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે અપીલના મેમોરેન્ડમ સાથે કમિશનર દ્વારા પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવે કે અપીલકર્તાએ તેની સાથે અપીલના આદેશ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમ જમા કરાવી છે.

વિરુદ્ધ].

(૨) આ કલમ હેઠળ અપીલ માટે મર્યાદાનો સમયગાળો સાઠ દિવસનો રહેશે.

(૩) ૪ની કલમ ૫ની જોગવાઈઓ [ભારતીય મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ (૧૯૬૩નો ૩૬)] આ કલમ હેઠળની અપીલને લાગુ પડશે."

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૧૭. આ કાયદો સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે કમિશનરના આદેશની અપીલ ત્યારે જ સ્વીકારવામાં આવી શકે છે જ્યારે કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન ધ્યાનમાં લેવાનો હોય.આ અદાલત દ્વારા એવું નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે આ અધિનિયમની અંદર "કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્ન" શબ્દસમૂહને તેના સામાન્ય અર્થ દ્વારા સમજવામાં આવશે.[(૬) ઓમ પ્રકાશ બાતિશ વિરુદ્ધ રણજીત (૨૦૦૮) ૧૨ એસ. સી. સી. ૨૧૨ (૨ ન્યાયાધીશ–બેન્ચ)] જ્યારે આ શબ્દસમૂહના સામાન્ય અર્થને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે, ત્યારે સ્વાભાવિક રીતે, સંદર્ભ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (સી. પી. સી.) નો છે.ધ.
તેમાં નિયમ એ છે કે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નની રચના કરવી એ મુખ્ય મહત્વનું છે.

૧૮. વિવાદિત ચુકાદાનું ખાલી અવલોકન દર્શાવે છે કે કોર્ટે આવો કોઈ પ્રશ્ન ઘડ્યો નથી.

૧૯. કાયદાનું શબ્દરચના સૂચવે છે કે આવા પ્રશ્નનું અસ્તિત્વ એ અપીલને ધ્યાનમાં લેવાની પૂર્વશરત છે.

૨૦. ઉદાહરણ તરીકે, ઉત્તર–પૂર્વ કર્ણાટક માર્ગ પરિવહન નિગમ વિરુદ્ધ સુજાતા ૭ (બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચ) માં સંખ્યાબંધ અન્ય કેસોમાં, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છેઃ

> "**૧૨. બીજા** શબ્દોમાં કહીએ તો, કમિશનરના આદેશ સામે કાયદાની કલમ ૩૦ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં કરવામાં આવેલી અપીલ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ની કલમ ૯૬ જેવી નિયમિત પ્રથમ અપીલ જેવી નથી, જેની સુનાવણી હકીકતો અને કાયદા બંને પર થઈ શકે છે.અપીલનો નિર્ણય કરવા માટે ઉચ્ચ અદાલતનો અપીલ અધિકારક્ષેત્ર માત્ર કેસમાં ઉદ્ભવતા કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નોની તપાસ કરવા સુધી મર્યાદિત છે."

૨૧. જ્યારે અધિકારક્ષેત્રના અવકાશનો ઉપયોગ માત્ર "કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્ન" ના કિસ્સાઓમાં કરવામાં આવે છે ત્યારે હસ્તક્ષેપ માટે જવાબદાર એવા આદેશને પડકાર હેઠળ રાખવાનો બીજો આધાર તારણોમાં વિકૃતિ છે.અહીં, વિવાદિત ચુકાદો, દૂરથી પણ, એ અવલોકનને પ્રતિબિંબિત કરતો નથી કે કમિશનર દ્વારા મેળવેલા તારણો વિકૃત છે.બે ચુકાદાઓ વચ્ચેનો તફાવત, એટલે કે, કમિશનરનો આદેશ અને પ્રથમ અપીલમાં ચુકાદો, એમ્પ્લોયર–કર્મચારી સંબંધ

સ્થાપિત થવાના મુદ્દા પર હતો.કમિશનરે આવા સંબંધોને સ્થાપિત હોવાનું માન્યું હતું, જોકે અપીલ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે "દાવેદારો આ પાસાને સાબિત કરવામાં સ્પષ્ટ રીતે નિષ્ફળ ગયા છે"

૨૨. અહીં માત્ર એ જ નોંધવું જોઈએ કે કમિશનરે મૃતકના લાયસન્સની અનુપલબ્ધતાની માન્યતાના સંદર્ભમાં કોઈ તારણો પરત કર્યા ન હતા અને ન તો તે કમિશનર દ્વારા વિચારણા માટે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નોમાંથી એક હતો.આવી સ્થિતિમાં, કાયદાની કલમ ૩૦ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવેલી મર્યાદિત કાર્યક્ષેત્રની અંદર સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, નીચેની વિદ્વત અદાલતે અવલોકનો કરવામાં અને તે સંબંધમાં ધારણા આપવામાં ભૂલ કરી હતી.

૨૩. આ અદાલત દ્વારા એવું પણ નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે કમિશનર એ કેસમાં સામેલ તથ્યો પર અંતિમ અધિકારી છે.ગોલ્લા રાજમ્મા અને અન્યો ઓઆરએસ વિ.ડિવિઝનલ મેનેજર અને અન્ય ૮ (૨–ન્યાયાધીશની બેન્ચ) એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે "કાયદાની યોજના હેઠળ, કામદારોના વળતર કમિશનર હકીકતો પર છેલ્લા અધિકારી છે.સંસદે કલ્યાણકારી કાયદો હોવાને કારણે અપીલના અવકાશને માત્ર કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો સુધી મર્યાદિત રાખવાનું યોગ્ય માન્યું છે.કમનસીબે, ઉચ્ચ ન્યાયાલય મર્યાદિત અધિકારક્ષેત્રના આ નિર્ણાયક પ્રશ્નને ચૂકી ગયું છે અને પુરાવાઓની

પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાનું સાહસ કર્યું છે અને અપંગતાની ટકાવારી પર તેના પોતાના તારણો નોંધ્યા છે, જેના માટે પણ કોઈ આધાર નથી.હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી સમગ્ર કવાયત કાયદાની કલમ ૩૦ હેઠળ હાઈકોર્ટની ક્ષમતામાં નથી.

૨૪. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, આક્ષેપિત ચુકાદો, દેખીતી રીતે, તેના ઉલ્લંઘનમાં હોવાનું જણાય છે.

૨૫. ગુણદોષ પર પણ, આપણે જોઈએ છીએ કે કમિશનર દ્વારા લેવામાં આવેલા તારણો નિઃશંકપણે "સંભવિત દૃષ્ટિકોણ" હતા, તેથી તારણોમાં વિકૃતિની શક્યતાને નાબૂદ કરે છે.

૨૬. બે વિદ્વાન ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે સી. મંજમ્મા વિરુદ્ધ ન્યૂ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડમાં અવલોકન કર્યું હતું.v. નવું ભારત

> “૧૫. તે સ્થિતિ હોવાથી, કમિશનર દ્વારા લેવામાં આવેલો મત આપેલ તથ્યો અને સંજોગોના સમૂહમાં આ બાબતનો સંભવિત દૃષ્ટિકોણ હતો; અને ઉચ્ચ અદાલત માટે તેમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ નહોતું, ખાસ કરીને જ્યારે આ કેસમાં કર્મચારી વળતર અધિનિયમ, ૧૯૩૩ની કલમ ૩૦ના અર્થમાં કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ ન હોય."

૨૭. આદેશમાં વર્ણવ્યા મુજબ કમિશનર સમક્ષ રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીમાંથી, તે ચોક્કસપણે અસંભવિત, અશક્ય કરતાં પણ ઓછો નિષ્કર્ષ નહીં હોય કે મૃતક નોકરીદાતાના પગારપત્રક પર હતો.પ્રથમ દૃષ્ટિએ, જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે અને સમગ્ર રીતે વણઉકેલાયેલો રહે છે તે એ હતો કે મૃતક ટ્રોલી સાથે શું કરી રહ્યો હતો અને તેના પર લદેલો માલ પણ, જે તે તેના મૃત્યુ સમયે બાંધી રહ્યો હતો અથવા ખોલી રહ્યો હતો.બીજું, કમિશનર સમક્ષ મૂકવામાં આવેલા સોગંદનામામાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મૃતક નોકરીદાતાનો કર્મચારી હતો.કમિશનર દ્વારા બીજા મુદ્દાને ધ્યાનમાં લેતા નોંધવામાં આવ્યું છે કે, કોઈ લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હતું કે નોકરીદાતા દ્વારા અરજદારોના સંસ્કરણને પડકારવામાં આવ્યું ન હતું; અને તેમ છતાં અહીં પ્રતિવાદીઓએ

અરજીમાં જણાવ્યા મુજબ તથ્યોને નકારી કાઢ્યા અને અરજદારોની ઉલટ તપાસ કરી, દાવો અરજીની સામગ્રીને રદિયો આપવા માટે વીમાદાતા દ્વારા "કોઈ પ્રતિકૂળ તથ્યો સાબિત થયા નથી" અને "કોઈ પ્રતિકૂળ દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી"

૨૮. વધુમાં, રેકોર્ડમાંથી પસાર થયા પછી આપણે જોઈએ છીએ કે ઘટના સ્થળ ૧૦ ના પંચનામામાં, તે નોંધવામાં આવ્યું છે કે સ્થળ પર માત્ર એક જ વ્યક્તિ હાજર હતી.તેઓ સુનીલભાઈ રામજીભાઈ અહિર હતા અને એમ્પ્લોયરની કંપનીમાં સુપરવાઇઝર તરીકે સેવા આપતા હતા.ઇન્ક્વેસ્ટ પંચનામામાં એમ્પ્લોયર કંપનીનું નામ પણ આપવામાં આવ્યું છે.ઉલ્લેખિત સરનામું, જેની સાથે મૃતક સંકળાયેલો હતો અને તે વ્યક્તિ કે જેણે મૃતકના મૃતદેહની ઓળખ કરી છે, તે બંને માટે તે એમ્પ્લોયર કંપનીને અનુરૂપ છે.

૨૯. સંજોગો, એટલે કે, સ્થળ પર મૃતકની હાજરી; ટ્રોલીની માલિકી અને તેમાં ભરેલા માલસામાનની માલિકી; એમ્પ્લોયર કંપનીના આ સુપરવાઇઝરની હાજરી; અને ઇન્ક્વેસ્ટ પંચનામા ફોર્મમાં ઉલ્લેખિત વિગતો, જ્યારે એકસાથે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે, ત્યારે મૃતક વ્યક્તિ એમ્પ્લોયરના રોલ પર હોવાના પાસા તરફ નિર્દેશ કરે છે.

૩૦. તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે આ કાયદો એક સામાજિક કલ્યાણ કાયદો છે અને તેથી, તેને ફાયદાકારક માળખું આપવું આવશ્યક છે.તે હેઠળના મુદ્દાઓ કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા સાથે અને અધિનિયમના અવકાશ અને ઉદ્દેશની ઊંડી જાગૃતિ સાથે નક્કી કરવામાં આવે છે.આ અદાલતે વારંવાર આ સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે.આપણે કે. શિવરામન વિરુદ્ધ પી. સતીશકુમાર ૧૨ નો

ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ, જેમાં અદાલત વતી બોલતા ડૉ. ડી. વાય. ચંદ્રચુડે અવલોકન કર્યું હતું:–

"૨૫. ૧૯૨૩નો કાયદો એક સામાજિક લાભદાયી કાયદો છે અને તેની જોગવાઈઓ અને સુધારાઓનું અર્થઘટન એવી રીતે થવું જોઈએ કે જેથી કર્મચારીઓને કાયદાના લાભથી વંચિત ન કરી શકાય.આ કાયદો ઘડવાનો ઉદ્દેશ આર્થિક રીતે ગરીબ કર્મચારીઓની મુશ્કેલીઓને દૂર કરવાનો હતો, જેઓ કામમાં જોખમો અથવા વ્યવસાયિક જોખમોનો સામનો કરી રહ્યા હતા, તેમને આર્થિક લાભો સાથે વળતર આપવા માટે સસ્તી અને ઝડપી મશીનરી પૂરી પાડવાનો હતો.વળતરની પ્રક્રિયાને સુવ્યવસ્થિત કરીને અથવા કર્મચારીને ચૂકવવાપાત્ર વળતરની રકમમાં વધારો કરીને આ મુખ્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે ૧૯૨૩ના કાયદામાં સુધારા કરવામાં આવ્યા છે." (ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૩૧. એ નોંધવું જોઈએ કે કમિશનરે મૃતકના લાયસન્સની માન્યતા અથવા અમાન્યતાના સંદર્ભમાં કોઈ તારણો પરત કર્યા ન હતા અને ન તો તે કમિશનર દ્વારા વિચારણા માટે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નોમાંથી એક હતો.આવી સ્થિતિમાં, કાયદાની કલમ ૩૦ દ્વારા માન્ય મર્યાદિત કાર્યક્ષેત્રની અંદર સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, નીચેની વિદ્વત અદાલતે અવલોકનો કરવામાં અને તે સંબંધમાં ધારણા આપવામાં ભૂલ કરી હતી.

૩૨. હાલની હકીકતોમાં, એમ્પ્લોયર કંપની સાથે મૃતકની નોકરી તરફ નિર્દેશ કરતા સંજોગોના સંચિત સરવાળા સાથે; સામાજિક કલ્યાણ અને કર્મચારીઓની સુરક્ષા માટેના કાયદાના સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને; કમિશનર હકીકતો પર છેલ્લા અધિકારી છે; ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ અપીલનો અવકાશ માત્ર કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો સુધી મર્યાદિત છે; અને કમિશનરના આદેશથી કોઈ વિકૃતિ દર્શાવી શકાતી નથી, અમે ૨૦૧૩ ની પ્રથમ અપીલ નંબર ૩૪૮૭ માં પસાર કરેલા આદેશને રદ કર્યો. અપીલની મંજૂરી છે.

૩૩. તેના પરિણામે, કમિશનર, વર્કમેન કોમ્પેન્સેશન એક્ટ, ભુજ (કચ્છ), ગુજરાત દ્વારા ડબ્લ્યુ.સી.એફ.સી.. નંબર.૦૮/૧૦ માં પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.આ આદેશ મુજબ જમા કરાયેલી રકમ (બાકીની ૮૦ ટકા, ૨૫મી જૂન, ૨૦૧૪ના આદેશ મુજબ નીચેની અદાલત દ્વારા સિવિલ એપ્લિકેશન નં.૧૨૮૨૨/૨૦૧૩ના આદેશમાં આપવામાં આવેલી રકમના ૨૦ ટકા જારી કર્યા પછી) અને સંચિત ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં મૂકવામાં આવે છે, જે તેમાં નિર્ધારિત નિયમો અને શરતોનું પાલન કરીને દાવેદારોને તાત્કાલિક ચૂકવવાપાત્ર બનશે.

૩૪. પક્ષોએ પોતાનો ખર્ચ જાતે ઉઠાવવો.

૩૫. વચગાળાની અરજીઓ, જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવશે.

આના દ્વારા તૈયાર કરાયેલ હેડનોટ્સઃ

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*